

K SME Analysis

มาตรการลดใช้พลาสติก

กระทบธุรกิจ SME อย่างไร

ประเด็นสำคัญ

ปัญหาสิ่งแวดล้อม: ความท้าทายของผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-use plastics)

- การดำเนินธุรกิจท่ามกลางกระแสรักษ์โลกและการคำนึงถึงผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้อย่างฟุ่มเฟือยของผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-use plastics) จนเกิดเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงเป็นผลให้ทั้งจากภาครัฐและเอกชนตระหนักถึงความสำคัญและกำหนดเป้าหมายยกเลิกการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง 7 ชนิดภายในปี 2565
- จากเป้าหมายดังกล่าว ทำให้ฝั่งผู้ประกอบการเริ่มขับเคลื่อนการยกเลิกใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว โดยห้างสรรพสินค้ารายใหญ่หลายรายตั้งเป้าหมายเริ่มงดใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป ซึ่งเป็นผลให้ธุรกิจในช่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมพลาสติกเริ่มเผชิญกับประเด็นท้าทายอย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการ SME ที่มีเวลาปรับตัวน้อย ดังนั้น ในอนาคตที่กำลังจะมีการงดใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกเป็นวงกว้าง ความพร้อมด้านเงินทุน ความยืดหยุ่นและความรวดเร็วในการปรับตัวจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อสร้างความยั่งยืนและส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันในตลาดต่อไป
- อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์พลาสติกยังคงจำเป็นในชีวิตประจำวันที่หลีกเลี่ยงได้ยาก **ศูนย์วิจัยกสิกรไทย** มองว่า จากการทยอยยกเลิกผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-use plastics) ตามแผนจัดการขยะพลาสติก ดังนั้น ผู้ประกอบการ SME ควรเริ่มให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์เป้าหมายในแผนจัดการขยะพลาสติก เช่น การปรับวัตถุดิบการผลิตให้ตรงตามที่ต้องการ หรือหันไปผลิตสินค้าอื่นที่โรงงานสามารถผลิตได้อย่าง กระจก กระจกใส หรือ ถุงใส่ของ (ใช้ซ้ำได้) รวมไปถึงการติดตามกระแสอย่างใกล้ชิดเพื่อลดความเสี่ยงในธุรกิจที่รวมไปถึงการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด การใช้นวัตกรรมในการผลิตที่จะนำไปสู่การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในระยะถัดไป

เป้าหมายลดเลิกพลาสติก

ปี 62 เลิกใช้

- ▼ พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม
- ▼ พลาสติกที่ผสมสารอ็อกโซ
- ▼ พลาสติกไมโครบีด

ปี 65 เลิกใช้

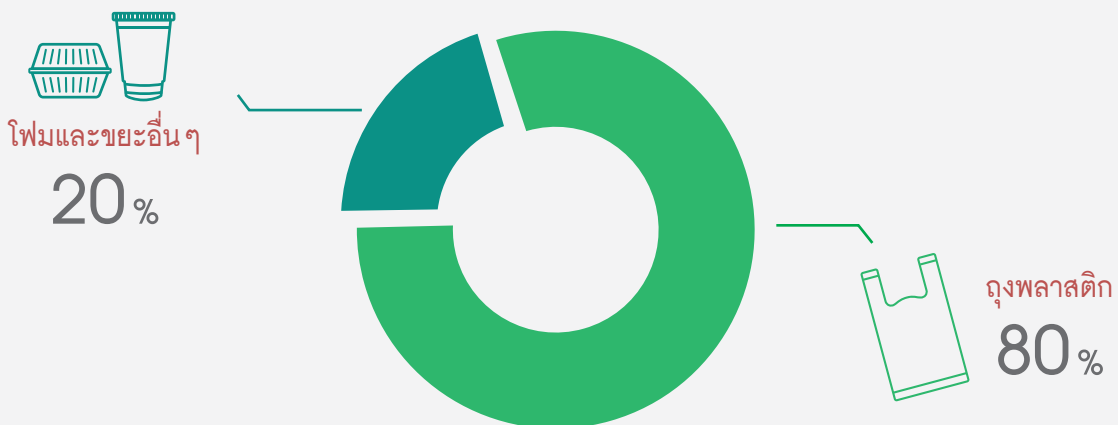
- ▼ ถุงพลาสติกหูหิ้ว
- ▼ ก่องโฟม
- ▼ แก้วพลาสติก
- ▼ หลอดพลาสติก

สถานการณ์และแนวโน้มของผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-use plastics)

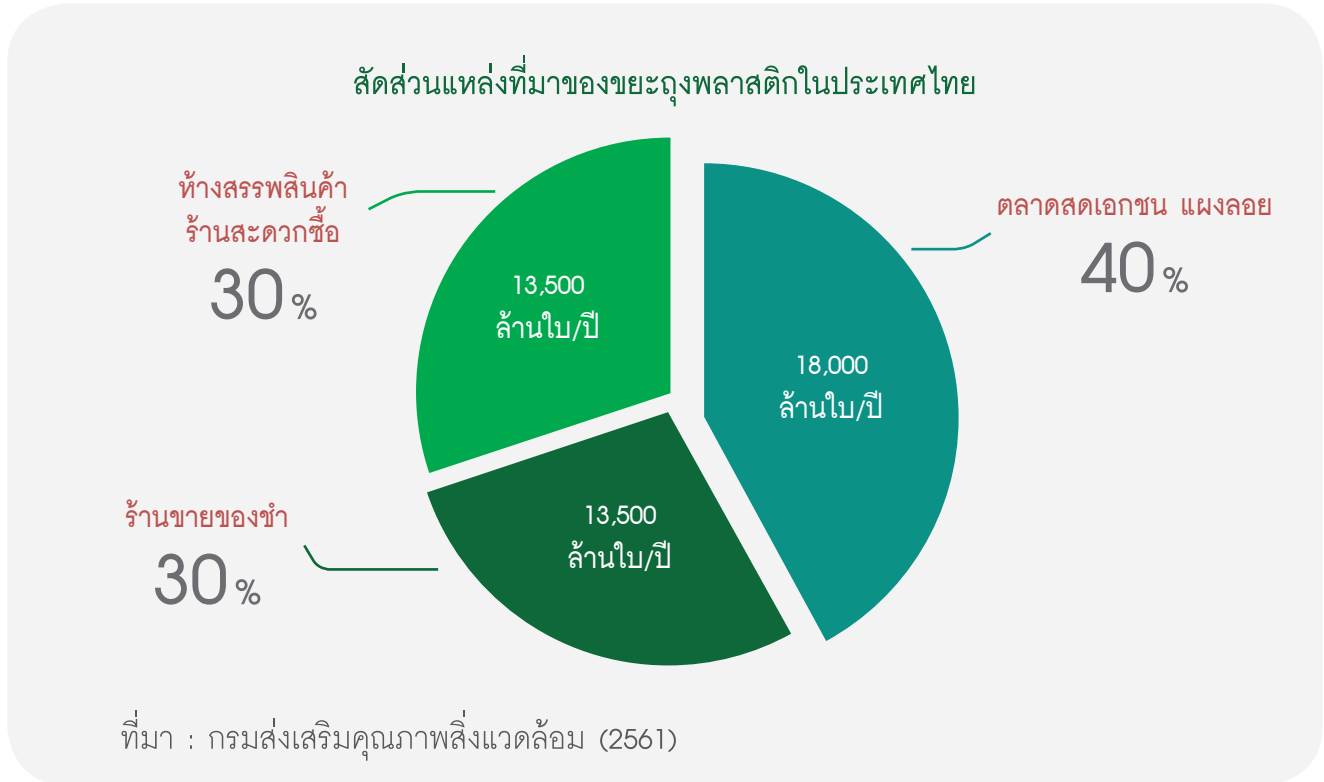
ประเทศไทยถูกจัดว่าเป็นประเทศอันดับต้นๆ ของโลกที่เป็นแหล่งกำเนิดของขยะพลาสติกในทะเลรวมไปถึงบนบก ซึ่งปัจจุบัน ขยะพลาสติกเหล่านี้นำไปสู่วิกฤตสิ่งแวดล้อมมากมายโดยมีสาเหตุหลักสืบเนื่องจากการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-use plastics) เช่น ถุงหูหิ้ว หลอด แก้วน้ำ และบรรจุภัณฑ์อาหาร เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านี้มีจุดอ่อนสำคัญคือ อายุการใช้งานสั้น แต่กลับต้องใช้เวลาในการย่อยสลายนานถึง 450 ปีขึ้นไปและยังไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ดังนั้น ขยะดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศธรรมชาติมากขึ้นเรื่อยๆ และส่งผลให้ประชาชนเริ่มตื่นตัวตามกระแสรักษ์โลกและหันมาให้ความสำคัญกับปัญหาขยะที่ปนเปื้อนสู่ธรรมชาติ จากข้อมูลสถิติพบว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีปริมาณขยะพลาสติกราวปีละ 2 ล้านตัน ประกอบด้วยขยะถุงพลาสติกเกือบร้อยละ 80 ที่เหลือเป็นขยะประเภทโฟมบรรจุภัณฑ์อาหาร แก้วน้ำ ขวดน้ำ หลอด ฯลฯ

สัดส่วนขยะพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-use Plastic)

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ (2561)

จากข้อมูลสถิติยังพบอีกว่า ที่มาของถุงหูหิ้วในประเทศไทยเกิดจาก 3 แหล่งหลัก โดยกลุ่มตลาดสด เอกชน และแผงลอย นับได้ว่าเป็นแหล่งต้นกำเนิดของถุงหูหิ้วที่มีปริมาณมากที่สุด ซึ่งปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วทั้งประเทศอยู่ที่ราว 45,000 ล้านใบ/ปี พื้นที่ในเขตกรุงเทพฯ มีการใช้ถุงพลาสติกมากที่สุดเฉลี่ยคนละ 8 ใบ/วัน ทำให้เกิดขยะพลาสติกมากถึง 80 ล้านใบ/วัน¹

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ภาครัฐและเอกชนจึงเริ่มให้ความสำคัญและตระหนักถึงปัญหามลพิษจากขยะพลาสติกมากขึ้นจนนำไปสู่การดำเนินการให้ตรงจุดมากขึ้นภายใต้แผนการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ.2561 - 2573 ซึ่งเบื้องต้นได้เริ่มเดินหน้าอย่างจริงจังจากข้อตกลงความร่วมมือกับห้างร้าน 43 แห่งเพื่อหยุดจ่ายถุงพลาสติกหูหิ้วแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-use plastics) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป (ผ่อนผันถุงใส่ของร้อน) ซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นให้ประเทศไทยเดินหน้าเข้าสู่การจัดการขยะพลาสติกอย่างจริงจัง แผนดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดปริมาณขยะพลาสติกที่ต้องกำจัดราว 0.78 ล้านตัน/ปี ลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 1.2 ล้านตัน และประหยัดงบประมาณในการจัดการขยะราว 3,900 ล้านบาท/ปี² โดยการดำเนินการตามแผนจัดการขยะพลาสติกได้แบ่งเป็น 2 เป้าหมายย่อยที่มีรายละเอียด ดังนี้

เป้าหมายแรก การลดและเลิกใช้พลาสติกเป้าหมายด้วยการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- ในปี 2562 เลิกใช้พลาสติก 3 ประเภท ได้แก่ พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap Seal) ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผสมสารอ็อกโซ (Oxo) และพลาสติกไมโครบีด (Microbead)

¹ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)

² กรมควบคุมมลพิษ

- ในปี 2565 เลิกใช้พลาสติกอีก 4 ประเภท ได้แก่ ถุงพลาสติกหูหิ้วขนาดความหนาน้อยกว่า 36 ไมครอน (เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2562 มีมติจากคณะรัฐมนตรีให้ยกเลิกรวมถุงพลาสติกหูหิ้วขนาด 40,45 และ 50 ไมครอน เข้าไปด้วย) กล่องโฟมบรรจุอาหาร แก้วพลาสติกแบบบางใช้ครั้งเดียว และหลอดพลาสติก

เป้าหมายที่สอง ภายในปี 2570 ได้กำหนดเป้าหมายให้นำขยะพลาสติกเป้าหมายอย่าง ขยะผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์พลาสติก กลับมาใช้ประโยชน์ทั้งหมด 100% ซึ่งรวมไปถึงการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3 กลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ

- ▼ ผู้ผลิตเม็ดพลาสติก
- ▼ ผู้ขึ้นรูปผลิตภัณฑ์
- ▼ ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์

ความท้าทายและแนวทางการปรับตัวในขนาดของอุตสาหกรรมพลาสติก

การประกาศดําใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่เกิดขึ้นเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ตรงจุด แต่ในอีกแง่มุมหนึ่ง ธุรกิจในช่วงโซ่อุตสาหกรรมพลาสติกกลับต้องเผชิญความท้าทายในธุรกิจที่หลีกเลี่ยงได้ยาก การเตรียมตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสถานการณ์ของอุตสาหกรรมพลาสติกต่อเนื่องจากมาตรการดังกล่าวคาดว่าจะ เป็นผลให้ภาพรวมเติบโตลดลงที่อัตราการขยายตัว 1-2% ต่อปี จากปัจจุบันเติบโตเฉลี่ยปีละ 5-6%³ อย่างไรก็ตาม ด้วยคุณสมบัติพิเศษของพลาสติกจึงทำให้ยังเป็นที่ต้องการของอุตสาหกรรมพลาสติกต่อเนื่องอื่นๆ

โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมแห่งอนาคต อย่างอุตสาหกรรมไฟฟ้า อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมการก่อสร้าง และอุตสาหกรรมการแพทย์ ทั้งนี้ **ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินว่า** ท่ามกลางพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีแนวโน้มบทบาทการใช้พลาสติกมากขึ้น ผู้ประกอบการ SMEs ในห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมพลาสติกบางส่วน อาจจะต้องเผชิญกับความท้าทายมากขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

³ สถาบันพลาสติก

กลุ่มผู้ผลิตเม็ดพลาสติก

ทิศทาง การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคปลายทางที่ค้ำนึ่งถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้รับความนิยมเพื่อทดแทนผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-use plastics) ซึ่งเป็นผลให้ปริมาณความต้องการเม็ดพลาสติกลดลง สถานการณ์ดังกล่าวได้สร้างแรงกดดันให้ผู้ประกอบการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในการดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตเม็ดพลาสติกรายใหญ่หรือผู้ผลิตเม็ดพลาสติก SME ที่เป็นเพียงผู้เล่นส่วนน้อยในตลาดก็ตาม กล่าวได้ว่า ที่ผ่านมาเม็ดพลาสติกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเม็ดพลาสติกชีวภาพนั้นถูกมองว่าเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตเม็ดพลาสติก SME อาจต้องเผชิญกับข้อจำกัดในการลงทุน ได้แก่ เครื่องจักรที่ทันสมัย องค์ความรู้ในการพัฒนา หรือการจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบใหม่ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านตลาดที่ยังมีความนิยมน้อยจากประเด็นเรื่องของราคาเม็ดพลาสติกชีวภาพที่สูงกว่าเม็ดพลาสติกธรรมดา 3-4 เท่า และมีฐานลูกค้าอยู่ในประเทศเท่านั้น ซึ่งเป็นปัจจัยดังกล่าวสามารถส่งผลกระทบต่อระยะคืนทุนให้มีความล่าช้าออกไป ซึ่งแตกต่างจากผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีความพร้อมทั้งด้านเงินทุน เทคโนโลยี และผู้เชี่ยวชาญที่เอื้อให้เกิดความได้เปรียบในการปรับตัวและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองตลาดได้รวดเร็ว และยังมีฐานลูกค้ารองรับในตลาดต่างประเทศที่มีการนำพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง

แนวทางการปรับตัว

แนวทางการปรับตัวโดยวิธีการหันมาผลิตเม็ดพลาสติกชีวภาพอาจจะเป็นข้อจำกัดสำหรับผู้ประกอบการ SME ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น ผู้ประกอบการอาจปรับตัวในอีกแนวทางหนึ่งโดยการขยายตลาดเม็ดพลาสติกไปยังกลุ่มลูกค้าที่ผลิตสินค้าที่ยังไม่ถูกประกาศยกเลิกใช้เพื่อปรับฐานลูกค้าในมือ นอกจากนี้ อีกแนวทางหนึ่งที่สามารถทำได้คือ การปรับการผลิตเป็นเม็ดพลาสติกประเภทที่สามารถหลอมนำกลับมาใช้ใหม่ (Recyclable) ซึ่งกำลังจะได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐมากขึ้นในระยะข้างหน้า อีกทั้ง ยังรวมไปถึงการปรับตัวโดยหันมาผลิตเม็ดพลาสติกในกลุ่มพลาสติกคอมโพสิตที่มีคุณสมบัติดีขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์มีความคงทนและอายุการใช้งานนานขึ้น เพื่อป้องกันอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่จะมีความต้องการสูงอย่าง อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ (ประเภทใช้ซ้ำ) เช่น ถังหรือกล่องบรรจุภัณฑ์อาหารชนิดหนา ดังนั้น สิ่งที่จะต้องพิจารณาในการปรับตัวคือ เทคโนโลยี เงินทุน และองค์ความรู้ในการประกอบธุรกิจ โดยการส่งเสริมจากภาครัฐจะมีส่วนช่วยสำคัญให้เกิดการปรับตัวได้เร็วขึ้น

กลุ่มผู้ขึ้นรูปผลิตภัณฑ์

จากแนวโน้มของความต้องการผลิตภัณฑ์ที่เปลี่ยนไปและความเคลื่อนไหวในการลดใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการที่ขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ประเภทถุงพลาสติกหูหิ้ว หลอดดูด และแก้วน้ำ ซึ่งผู้ประกอบการ SME จะต้องเผชิญกับปัญหาวัตถุดิบคงเหลือใน สต็อกอย่างเม็ดพลาสติก เม็ดสี หมึกพิมพ์ รวมไปถึงภาระต้นทุนที่เพิ่มขึ้นหากต้องการปรับใช้เม็ดพลาสติกชีวภาพ อีกทั้ง ยังต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากขนาดตลาดผลิตภัณฑ์ที่ยังจำกัดเนื่องจากราคาที่สูงในระยะเริ่มต้น รวมไปถึงการลงทุนซื้อเครื่องจักรรุ่นใหม่จากความล่าช้าเพื่อให้สามารถผลิตสินค้าได้ตามที่ตลาดต้องการ อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งบางประเภทยังมีความจำเป็นอยู่ เช่น ถุงร้อน ถุงขยะ ถุงใส่ของ (ใช้ซ้ำได้) เนื่องจากสะดวก และราคาถูก ดังนั้น ผู้ประกอบการบางรายที่ขึ้นรูปพลาสติกได้หลากหลายคาดว่าจะยังไม่ได้รับผลกระทบที่รุนแรงนัก⁴

⁴ จากข้อมูลของสมาคมพลาสติกไทยคาดว่า จะกระทบโรงงานผลิตถุงพลาสติกประมาณ 50 โรงงาน จากจำนวนโรงงานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ทั้งหมดราว 500 – 600 โรงงาน

แนวทางการปรับตัว

ข้อจำกัดด้านเงินทุนและระยะเวลาในการปรับตัวของผู้ประกอบการ SME หากได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือเอกชนที่มีความชำนาญ มีความพร้อม จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการปรับตัวได้รวดเร็วขึ้น อย่างไรก็ตาม แนวทางการปรับตัวขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์และความพร้อมของผู้ประกอบการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การปรับความหลากหลายของสายการผลิต ปรับสายการผลิตให้มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เนื่องจากยังมีสินค้าบางประเภทที่ตลาดมีความต้องการต่อเนื่อง เช่น ถุงขยะ ถุงร้อน ถุงใส่ของ (ใช้ซ้ำได้) เป็นต้น ซึ่งเป็นการบริหารจัดการวัตถุดิบคงค้างได้บางส่วนในระยะเปลี่ยนผ่าน

2. การปรับเทคโนโลยีการผลิต เร่งปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตให้ทันสมัยเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีคุณภาพสูงขึ้น ได้มาตรฐาน รวมไปถึงกระบวนการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ที่สามารถรองรับเม็ดพลาสติกที่หลากหลาย อย่างเม็ดพลาสติกกรีไซเคิลที่คาดว่าจะเป็นที่ต้องการของตลาดในระยะแรกและเม็ดพลาสติกชีวภาพที่คาดว่าจะมีความต้องการมากขึ้นในระยะข้างหน้าเมื่อราคาตกลง อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนจากรัฐยังเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเพิ่มองค์ความรู้และช่วยเหลือด้านเงินทุนเพื่อให้ผู้ประกอบการปรับตัวได้

3. การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ ปรับแนวทางการดำเนินธุรกิจเพื่อทดแทนผลิตภัณฑ์ใช้ครั้งเดียวทิ้งโดยมุ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัตถุดิบทางเลือกจากธรรมชาติ ซึ่งในอนาคตกำลังจะเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น ถุงผ้า หลอดกระดาษบรรจุภัณฑ์อาหารกระดาษเคลือบพลาสติกชีวภาพ เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์ single - use plastics	วัตถุดิบทางเลือก	ผลิตภัณฑ์ทดแทน
 ถุงหูหิ้ว	เม็ดพลาสติกชีวภาพจากมันสำปะหลัง, เปลือกทุเรียน, อ้อย, ข้าวโพด เม็ดพลาสติกกรีไซเคิล	ถุงกระดาษ ถุงผ้า ตะกร้าผ้า ตบชะวา/หวาย ถุงพลาสติกชนิด หนาที่สามารถใช้ซ้ำได้หลายครั้ง
 หลอด	กระดาษ ก้านผักบุ้ง สำหรับทะเล ข้าว	หลอดสแตนเลส หลอดพลาสติกหนา
 แก้วน้ำ	กระดาษ เม็ดพลาสติกชีวภาพจากมันสำปะหลัง, กากกาแฟ อ้อย, ข้าวโพด	หลอดสแตนเลส หลอดพลาสติกหนา
 ขวดน้ำ	ขวดที่ผลิตจากเม็ดพลาสติกชีวภาพ มันสำปะหลัง เม็ดพลาสติกกรีไซเคิล	กระติกน้ำ
 บรรจุภัณฑ์อาหาร เช่น กล่องโฟม	ขานอ้อยใบไม้ (ใบทองกวาว, ใบหมาก) กระดาษเคลือบพลาสติกชีวภาพ เยื่อไผ่	ปีนโต กล่องใส่อาหารจาก พลาสติกที่ใช้ซ้ำ

กลุ่มผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์พลาสติก

ผลกระทบต่อผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งนั้นคาดว่า ยังมีเวลาปรับตัวได้ในระยะหนึ่ง เนื่องจากการงดใช้ในระยะแรกนั้นครอบคลุมบางส่วนของอุปสงค์ในผลิตภัณฑ์พลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการเริ่มขับเคลื่อนในกลุ่มห้างสรรพสินค้ารายใหญ่ จึงยังทำให้มีช่องทางเลือกจำหน่ายผลิตภัณฑ์เหลืออยู่บ้าง อย่างไรก็ตาม การหดตัวของอุปสงค์จากฝั่งห้างสรรพสินค้ารายใหญ่มักกล่าว ในขณะที่ผู้ประกอบการยังมีปริมาณวัตถุดิบและสินค้าคงเหลือในสต็อกนั้นอาจนำไปสู่การแข่งขันด้านราคาในตลาด อีกทั้ง หากผู้ประกอบการต้องหันไปจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากธรรมชาตินั้นอาจจะต้องเผชิญกับผู้เล่นรายเดิมที่มีความได้เปรียบในตลาดมากกว่าจากฐานลูกค้า

แนวทางการปรับตัว

เนื่องจากผลิตภัณฑ์พลาสติกอย่างถุงหูหิ้วยังมีความจำเป็นและต้องอาศัยการดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเฉพาะการเปลี่ยนพฤติกรรมของลูกค้าปลายทางในกลุ่มธุรกิจ เช่น กลุ่มลูกค้าในตลาดสดเอกชน แผลงลอย และร้านอาหารของชำ ที่ต้องอาศัยเวลาเตรียมความพร้อมระยะหนึ่งผู้ประกอบการ SME ควรพิจารณาเพิ่มประเภทสินค้าเพื่อกระจายความเสี่ยงโดยการปรับผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและเป็นที่ต้องการในตลาดในขนาดมากขึ้นเพื่อให้สามารถรักษารฐานลูกค้ารายเดิม เช่น ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่สามารถนำกลับมาใช้งานได้อีกหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัตถุดิบธรรมชาติ ทั้งนี้ การพยายามระบายสต็อกผลิตภัณฑ์พลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งไปยังตลาดที่ยังมีความจำเป็นก็เป็นช่องทางหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการควรศึกษาถึงแนวโน้มของทิศทางผลิตภัณฑ์ที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงในอนาคตทั้งในระยะสั้นและระยะยาวโดยพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่จะมีผลในการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญ อย่างกระแสเทรนด์ใหม่ในอนาคต (Mega Trends) หรือมาตรการทางกฎหมาย

2 วิธีปรับตัว

รับสถานการณ์

- ▶ ปรับสายการผลิต
- ▶ เพิ่มความหลากหลายของสินค้า

กล่าวโดยสรุป ผลของวิกฤตสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดกระแสอนุรักษ์ธรรมชาติและผลการผลักดันให้เกิดการลดใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งอย่างจริงจังจากภาครัฐ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อเอียงอุปสงค์ของผลิตภัณฑ์พลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าถุงพลาสติกหูหิ้วจะถูกผลักดันให้เป็นผลิตภัณฑ์แรกๆ ที่จะถูกงดใช้ แต่ผู้ประกอบการรายอื่นๆ ที่อยู่ในช่วงใช้การผลิตของผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ระบุไว้ตามแผนก็ต้องเตรียมปรับตัวจากความต้องการปลายทางที่ค่อยๆ หดตัวลงเช่นกัน

โดยในระยะแรกนั้นการประคองสถานการณ์เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อภาระต้นทุนผ่านการบริหารสินค้าคงค้างไปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ที่ยังมีความต้องการนั้นยังสามารถทำได้บางส่วน การปรับสายการผลิตหรือการเพิ่มความหลากหลายของประเภทสินค้าที่มีแนวโน้มเป็นที่ต้องการของตลาดจะเป็นการช่วยกระจายความเสี่ยงและบรรเทาผลกระทบที่จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม การปรับตัวนั้นต้องอาศัยระยะเวลา ซึ่งการเร่งรัดหรือกระตุ้นให้เกิดการงัดใช้ที่เร็วขึ้น ย่อมเกิดความเสียหายและเป็นส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ SME เป็นวงกว้าง

ทั้งนี้ การดำเนินธุรกิจท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทั้งจากพฤติกรรมผู้บริโภคและมาตรการต่างๆ ที่กีดกันมากขึ้น การติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในระยะข้างหน้า ซึ่งหากผู้ประกอบการ SME ไม่สามารถปรับตัวได้ทัน และยังคงดำเนินธุรกิจในรูปแบบเดิมอาจไม่เพียงพอต่อการอยู่รอดของธุรกิจ และจะต้องเผชิญกับข้อจำกัดและความเสียหายที่ยากมากขึ้นเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังสร้างโอกาสสำหรับผู้ผลิตในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นที่ใช้ทดแทนผลิตภัณฑ์พลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งได้อีกด้วย เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์กระดาษ กลุ่มผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ซ้ำ (กระป๋องน้ำ ปิ่นโต แก้วใช้ซ้ำ) เป็นต้น สิ่งที่สำคัญเพื่อความอยู่รอดในระยะยาวของผู้ประกอบการ SME นั้นคือ การเร่งปรับตัวอยู่เสมอเพื่อให้เกิดการปรับกลยุทธ์ให้ธุรกิจดำเนินได้อย่างถูกต้อง

อัปเดตเทรนด์ความรู้ธุรกิจไม่รู้จบ
ทุกที่ทุกเวลา ได้ที่

